

засобом і результатом становлення духовних та інтелектуальних її якостей.

1. Ключарев Г., Огарев Е. Непрерывное образование в условиях трансформации / Г. Ключарев, Е. Огарев. – М. : ИКСИ РАН, 2002. – 109 с.
2. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (в поисках практико-ориентированных образовательных концепций) / Гершунский Борис Семенович. – М. : Совершенство, 1998. – 608 с.

Маценко Юлія Вікторівна,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат філософських наук, доцент
Наріжний Юрій Олексійович
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА: ПОРАДИ О.О. ЗІНОВ'ЄВА

Моральна культура посідає одне з найважливіших місць в особистій культурі юриста. Це пояснюється тими завданнями, які стоять перед ними в межах професійного обов'язку, а також характером та сферою їхньої діяльності. Робота юристів насамперед пов'язана із вторгненням в особисте життя людини, з обмеженням її прав, а також з прийняттям рішень, які безпосередньо впливають на її долю. Саме тому питання моральної культури посідає одне з головних місць в їхній діяльності, особливо на тлі морального занепаду, який вражає українське суспільство.

Юристи зобов'язанні мати не лише здібності щодо конкретного виду трудової діяльності, але й мати особисті морально-вольові якості, що й дає їм змогу стати висококваліфікованими фахівцями.

Моральна культура особистості – це ступінь засвоєння нею моральних норм, принципів та їх реалізації у власних вчинках. Іншими словами, моральною культурою особистості є досягнута нею міра морального розвитку, яка характеризується її моральною вихованістю, системою моральних якостей, що формуються протягом усього життя і виражаються в обраній моделі поведінки [1, с. 712-713].

Видатний мислитель ХХ століття О.О.Зінов'єв розробив оригінальну етичну систему, а також модель ефективного морального самовдосконалення, яка може допомогти українцям, в том числі і юристам, здійснити моральну революцію, трансформувати свою правову свідомість та навчитися правильно,

вирішуючи людські долі, не забуваючи про морально - вольові якості.

О.О. Зінов'єв, вважав, що кожна людина повинна створити власне моральне вчення (або кредо) для самого себе. І не для того, щоб знати, що таке гідне життя, а для того, щоб гідно жити. О.О. Зінов'єв впевнений, що завдання вироблення програми гідної поведінки і гідного життя, морально виправданого існування є привілеєм і обов'язком кожної окремої людини. Саме таке значення має його формула: «Я є суверенна держава». Згідно з нею людина повинна своє життя перетворити на експеримент [2].

О.О. Зінов'єв створив продуману і визначну моральну систему, етичне вчення, яке називав вченням про життя, «Зінов'євОГОЙ».

Також О. Зінов'єв сформулював такі принципи своєї «зінов'євОГОЙ», яких повинні дотримуватися пересічні люди, а тим більше юристи для того, щоб бути непідкупними, об'єктивними та виносити свої рішення, спираючись на закон:

- зберігай особисту гідність. Тримай людей на дистанції. Зберігай незалежність поведінки. Стався до всіх з повагою;
- віддай кожному належне. Генія назви генієм. Героя назви героєм;
- обговорюй, але не сперечайся. Розмовляй, але не просторікуй. Роз'яснюй, але не агітуй. Якщо не запитують, не відповідай;
- пообіцяй, якщо впевнений, що додержиш обіцянку. Пообіцявши, стримай обіцянку за будь-яку ціну;
- не обманюй. Не хитруй. Не інтригуй. Не навчай. Не зловтішайся. У боротьбі надай противнику всі переваги. Нікому не ставай поперек дороги. Нікому не заважай. Не обганяй. Не змагайся. Не конкуруй;
- обирай шлях, який вільний або за яким не йдуть другі. Йди як найдалі вперед по своєму шляху;
- не насилуй інших;
- вини у всьому себе;
- не роби від імені і в ім'я інших;
- тіло з'їдають незримі бактерії. Душу з'їдають дрібні турботи і переживання не допускай, щоб дрібниці життя оволоділи твоєю душею;
- ніколи не розраховуй на те, що люди оцінять твої вчинки об'єктивно, такої «об'єктивної» оцінки взагалі немає;
- ти живеш незрозумілим іншими і помреш незрозумілим. Це загальний закон. Тільки той, хто не претендує на якесь об'єктивне розуміння своєї поведінки іншими, живе гідно людини;
- людина, якщо не має зовнішнього і внутрішнього контролера поведінки, здатна на будь-яку капость по відношенню до ближнього;
- навіть у найкращій людині сидить негідник, який може дати знати про себе в разі ослаблення або відсутності контролю;
- людям не можна просто довіряти;
- душевна чистота і непорочність приносять людині незмірно бі-

льше насолоди, ніж життєвий бруд і пороки;

- зневажай ворогів своїх;
- будь сумлінним працівником. Будь у всьому професіоналом. Будь

на висоті культури свого часу;

- будь хорошим членом колективу, але не розчиняйся в ньому;
- у творчості головне – не успіх, а результат;
- не роби нічого протизаконного. Не приймай участь у власті. Не

приймай участь в спектаклях влади;

- треба жити в стані постійної готовності до смерті. Кожний день треба жити так, як ніби він останній. Намагайся життя закінчити так, щоб після тебе нічого не залишилося [3, с. 217-218].

Ю.О. Наріжний зазначав: «Зрозуміти його філософську конструкцію, дійсно, далеко не просто. Він мав специфічний розум, здатний проникнути в сутність синергетичних систем, і в той же час він мав унікальні здібності, які дали можливість знайти адекватні метафори, яскраву образно-символічну форму для «візуалізації» і «наочної» демонстрації цих законів» [4, с. 127-128].

І це дійсно так, тому О.О. Зінов'єва можна назвати генієм своєї інтелектуальної справи.

Згідно із заповітом О.О. Зінов'єва совість має стати головним індикатором правильності прийняття рішень. Саме справжня, щира українська совість, відсутність якої сьогодні дозволяє «можновладцям» обкрадати суспільство. Необхідно писати власну «моральну Конституцію», проваджувати в життя нові «моральні закони», які б стали прикладом справжнього гідного, морального життя. Потрібно боротися з аморальністю, починаючи з себе, а потім допомагати іншим у цій нелегкій справі.

Моральна революція – це величезний, трудомісткий процес, який потребує надлюдських зусиль та часу. Це процес визнання та викорінення того, що керує нами, коли ми чинимо не по совісті. Зараз вона має велике значення, адже люди «руйнуються», їхні думки, вчинки спотворюються. Безумовно, є такі люди, на яких сучасні цінності споживання, цинічні погляди, спотворена, дегуманізована інформація не впливають, адже вони самі намагаються знайти істину, правду, справедливість, але на жаль, таких людей дуже мало.

Особливістю української моральної революції є те, що головним агентом морального очищення стала та частина громадян України, яка не втратила, не дивлячись на потужну державну ідеологічну обробку, прихильність до загальнолюдських цінностей та ідеалів. Та частина українців, яка залишилася вірною християнським принципам, згідно з якими людина подібна до Бога і не повинна жертвувати своєю свободою ні за яких умов.

Зараз в Україні почався своєрідний «інкубаційний період», протягом якого повинні кристалізуватися нові (старі!) Моральні норми і визначитися їхні носії – нова політична еліта і нова інтелігенція. Після Революції Гідності з'явився шанс для формування нової еліти, яка повинна мати не тільки політичну вагу, але, перш за все, моральний авторитет у громадян України.

О.О. Зінов'єв у ХХ столітті повернув етиці статус «практичної філософії», як це і було на початку її виникнення. Він проголосив, що головним питанням етики є: «**Як прожити своє життя гідно?**», а не «**Що таке мораль?**». Етика О.О. Зінов'єва закликає прийняти світ і людей такими, якими вони є, визнати наявність якоїсь вищої моральної Інстанції і вдосконалювати себе по моделі власного морального ідеалу. Це етика індивідуального морального самовдосконалення і самозбереження, етика морального опору і протистояння закону комунальності. Етика А.Зінов'єва «знімає» в собі і синтезує найбільш важливі характеристики моральних систем і етичних вчень великих попередників – Христа, Аристотеля, стоїків, І.Канта, А.Швейцера, Ф.Ніцше. При цьому, О.О. Зінов'єв не відкидав комунальність в ім'я особистого егоїстичного «Я», він проголошував метою свого життя її просвітлений, ідеалізований варіант.

Опанування моральної доктрини О.О. Зінов'єва могло б суттєво допомогти сучасним юристам у формуванні їх високої моральної культури і зрілої правосвідомості.

1. Хоменко О. В. Загальна характеристика моральної культури юриста / О. В. Хоменко // Форум права. - 2013. - № 3. - С. 712-716.

2. Гусейнов А.А. Александр Зиновьев – Логик, Социолог, Литератор. – Режим доступу: <http://zinoviev.org/az/alexander/klub/sociolog-literator/>

3. Зиновьев А.А. Русская судьба. Исповедь отщепенца. – М.: Мюнхен, 1988. – 282 с. – Режим доступу: <http://www.zinoviev.ru/ru/zinoviev/textsudba.pdf>

4. Нарижный Ю.А. А.А.Зиновьев – мыслитель и человек // «Гуманитарный журнал». Зима – весна. № 1-2. – 2010. – С.127-136. Национальный горный университет. Днепропетровск.

Мікрух Ксенія Євгеніївна,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
доктор філософських наук, доцент
Скиба Елеонора Констянтинівна

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУЧАСНІ ВІТЧИЗНЯНІ ВИКЛИКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЮРИСТА

Компетентність – це властивість юридичної практичної діяльності, що є похідною від компетенції, під якою, як правило, розуміється визначена чи закріплена законом, іншим нормативним актом сукупність професійних фун-